

juni 2018

POV *Het* VARKENS GELUID

02

Column

Ingrid Jansen

04

Regiogeluid

Opbouw in volle gang

06

Tweeklank

*Eric Douma
Jos Goebbels*

INGRIDS GELUID

Nieuw begin

De laatste week van mei was voor mij een bijzondere week: ik heb besloten om mij niet meer herkiesbaar te stellen als voorzitter van de Nederlandse Varkbond Varkenshouders. Waarom meld ik dat in het nieuwe ledenblad van de POV? Dit heeft te maken met het feit dat NVV en POV in het begin onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn geweest.

Het waren namelijk 17 leden van de NVV die de POV hebben opgericht. LTO-Varkenshouderij sloot zich enkele weken later aan en de POV was daadwerkelijk een feit. De afgelopen jaren hebben NVV en LTO-Varkenshouderij de POV gefaciliteerd en ondersteund en daardoor heeft de POV zich kunnen ontwikkelen tot de organisatie die het nu is: dé belangenbehartiger voor alle varkenshouders in Nederland.

Vanaf 1 januari 2018 is de fusie tussen NVV en LTO-Varkenshouderij in de POV ook echt geformaliseerd en zijn de belangenbehartigende activiteiten daadwerkelijk overgedragen. Dat was voor mij ook het moment om voor de POV te kiezen.

Er is nog veel werk te doen: meerdere organisatorische zaken en beleidsdossiers die volop aandacht vragen. Zoals het vormgeven van de warme sanering en het verder uitrollen van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij. Het is dan goed dat ik mij kan focussen op de doorontwikkeling van de

POV en dat de afwikkeling van de NVV door een ander wordt gedaan. De toekomst van de varkenshouderij is de POV.

Ik ben mij echter ook bewust dat om nieuwe dingen toe te laten in je leven, je soms eerst oude dingen moet loslaten. Het zal daarom ook nog een periode duren voordat varkenshouders zich daadwerkelijk kunnen identificeren met de POV. Laten we er samen de schouders onder zetten voor een succesvol nieuw begin.

Ingrid Jansen

Een krachtige belangenbehartiger; daar heeft iedere varkenshouder profijt van

Wat mogen leden-varkenshouders van de POV verwachten? De missie van de POV is dat er gewerkt wordt aan een gunstig ondernemersklimaat waarin de varkenshouderij kan groeien naar een economisch gezonde en maatschappelijk gewaardeerde sector. Hoe dit gerealiseerd wordt, is aan de leden. De POV kiest er nadrukkelijk voor dat de boer aan het roer staat.

doorontwikkeling van de Regeling Omgevingskwaliteit. In het najaar van 2017 kregen bedrijven die door geurhinder in de knel zaten, de mogelijkheid hun varkensrechten te verkopen. Eric Stiphout, voorzitter POV-regio Zuid-Oost: "Samen met de leden in mijn regio zijn ideeën opgesteld om de vrijgekomen varkensrechten weer uit te geven. Onze ideeën worden op landelijk niveau gedeeld om te komen tot een aanpak voor een eerlijke en transparante uitgifte van varkensrechten aan bedrijven op locaties met ontwikkelingsruimte."

Oprichting van de POV is dé sleutel tot succes

De varkenshouderij heeft belang bij een krachtige organisatie. Een organisatie die invloed heeft en waar derden graag mee samenwerken om tot haalbare oplossingen te komen. Dat kan alleen als het merendeel van de varkenshouders achter de activiteiten van de POV staat en dat ook uitdraagt. Waar dat toe leidt? "Nooit eerder is het de varkenssector gelukt om een substantieel bedrag aan EU-subsidie te ontvangen", zegt Arjan Pekkeriet, varkenshouder en bestuurslid regio Overijssel, "Ik ben ervan overtuigd dat de oprichting van de POV hierbij de sleutel tot succes was." De boer aan het roer; hoe gaat dat in de praktijk? Een sprekend voorbeeld is de

Veel varkenshouders zijn enkele jaren geleden lid geworden van 'de POV in oprichting'. Inmiddels is de POV een belangenbehartiger die op eigen benen staat. Willen we dat zo houden, dan is er een solide financiering nodig. Zoals bij elke vereniging betalen leden contributie.

Eind juni ontvangt iedereen die heeft aangegeven lid te willen blijven van de POV, een contributiefactuur voor 2018. De contributie is gebaseerd op het aantal nge's per bedrijf zoals die in de meitelling zijn opgegeven. Op www.pov.nl staat meer informatie hierover.

'Soms moet je eerst oude dingen loslaten'

Innovatieve fase Regeling Omgevingskwaliteit start in september

Tijdens de pilot van de ROK (najaar 2017) zijn van 27 bedrijven in totaal 43.221 varkensrechten opgekocht. Daarmee was een bedrag van 8 miljoen euro gemoeid. In september 2018 start de innovatieve fase: de opgekochte rechten worden dan met een korting op de inkoopprijs van deze rechten verkocht. Ze worden aangeboden aan ondernemers die op een locatie zitten waar ruimte is het varkensbedrijf verder te ontwikkelen zonder de druk op de leefomgeving te vergroten. Belangrijkste winst van de pilot ROK is dat dezelfde methodiek door de overheid straks als leermoment wordt benut voor de verdere herstructurering van de varkenshouderij; hier is nu 200 miljoen euro voor gereserveerd door het Kabinet. De bedoeling is dat in de nieuwe toekomstplannen innovatie en ook de sloop en herbestemming van bedrijfsgebouwen worden meegenomen.

Opbouw POV-regio's in volle gang

Pieter Bouw,
regio Gelderland

Onderwerpen:
Wilde zwijnen, luchtwassers,
samenwerking LTO, emissies.

Aantal leden regio Gelderland
497

Welkom op de maandelijkse ledenraadpleging

Boer aan het roer. Elke maand wordt dit weer gepraktiseerd door de POV. Elke laatste maandag of dinsdag van de maand organiseren de regiobesturen voor hun eigen regio een ledenraadpleging of werkgroepoverleg. Leden zijn hier welkom - na aanmelding vooraf - om mee te discussiëren over de diverse onderwerpen die er landelijk, regionaal en lokaal spelen. De regionale standpunten worden gedeeld in het Landelijk Bestuur van de POV, waar het uiteindelijke POV-standpunt wordt bepaald.

De regiobesturen zijn onmisbare pijlers onder de POV-organisatie. Zij zorgen ervoor dat onderwerpen en problemen die in de regio spelen, landelijk op de agenda komen (te staan). Andersom krijgen leden in de regio's de mogelijkheid landelijke onderwerpen van een standpunt te voorzien. Dit artikel geeft een overzicht van onderwerpen waar de regio's mee bezig zijn of, die ze in de komende weken gaan oppakken.

Wouter Oude Voshaar, regio Overijssel

"Een van de onderwerpen die hier speelt, is de overlast door wilde zwijnen. Varkenshouders vrezen de ziekterisico's; akkerbouwers willen geen schade aan de gewassen. Daarom bepalen we samen met LTO Noord de reactie richting de Provincie Overijssel om de bestrijding van wilde zwijnen serieus aan te pakken. Vanuit Overijssel gaan veel varkens richting Duitsland. De tarieven voor klepcontroles van de NVWA zijn kostprijs- en stressverhogend voor de varkenshouder en zijn daarmee een doorn in het oog van veel van onze leden. Zeker wanneer je bedenkt dat dezelfde controle ook weer bij het Duitse slachthuis plaatsvindt. We kaarten dit landelijk aan omdat er écht een verandering nodig is." Trots is Oude Voshaar op de proef met dunne fractie varkensmest op maisland die in Twente is opgestart. "Het is mogelijk een vervanger van kunstmest. Zo werken we toe naar een circulaire economie waar waardevolle mineralen ook écht tot waarde komen."

Eric Stiphout, regio Zuid-Oost

"In onze regio zijn we het fusieproces aan het afronden. Dat betekent onder andere dat er afspraken zijn gemaakt met de ZLTO over het organiseren van tien huiskamerbijeenkomsten deze zomer. Leden worden hier lokaal voor uitgenodigd. Ze krijgen zo de kans om kennis te maken met elkaar en alle mogelijke onderwerpen te bespreken.

Dit is voor veel leden laagdrempeliger dan het maandelijkse werkgroepoverleg waar sommigen een uur voor moeten rijden. Via de Regeling Omgevingskwaliteit – onderdeel van Actieplan Vitalisering Varkenshouderij – zijn er ruim 43.000 productierechten beschikbaar gekomen. De leden in regio Zuid-Oost hebben ideeën opgesteld om de vrijgekomen rechten weer uit te geven. De ideeën worden nu gedeeld met de andere POV-regio's om tot een nieuwe regeling te komen. De boer is hier écht aan het roer."

Pieter Bouw, regio Gelderland

"Binnen ons regiobestuur zijn we bezig taken te verdelen en kennis en netwerken af te stemmen om zo efficiënt en effectief te kunnen opereren. Met LTO Noord zijn afspraken gemaakt om zaken gezamenlijk op te pakken. Onder andere door POV-leden te introduceren in lokale besturen, waar voor de varkenshouderij belangrijke onderwerpen worden besproken. Zo willen de gemeenten in de regio Food Valley fijnstof, ammoniak en geur aanpakken. We krijgen de ruimte om mee te denken. Dat kost tijd en inspanning, maar zo'n kans grijpen we natuurlijk aan."

Verder is het regiobestuur Gelderland bezig met uniformering van ruimte-voor-ruimte regelingen in West-Gelderland en met de aanpak van de wilde zwijnenproblematiek. "Spreek jagers in jouw eigen omgeving ook aan. Zij moeten ook weten dat wilde zwijnen ziekterisico's met zich meebrengen voor de professionele varkenshouderij."

Gijsbert Meijers, regio West

"De Provincie Utrecht heeft in haar landbouwvisie 2030 ingezet op circulaire landbouw. Grondstoffen voor veevoer moeten afkomstig zijn uit een beperkte straal rond het bedrijf. Mest moet in de omgeving worden afgezet. Met deze criteria is er voor intensieve veehouderijbedrijven geen plek meer. Om het beeld te nuanceren, nodigen we de statenleden daarom uit om een varkensbedrijf met een groot aandeel bijproducten in het rantsoen te bezoeken. Voedselschandalen zoals de fipronil-affaire in de pluimveehouderij kunnen ook de varkenshouderij treffen. De afhandeling van de fipronil-affaire moet dan niet worden herhaald. Om dit onder de aandacht te brengen bij de politiek en ideeën uit te wisselen over eventuele oplossingen, zijn we samen met LTO in gesprek gegaan met Tweede Kamerleden Jaco Geurts (CDA) en Carla Diks (CU)."

John Marcellis, regio Limburg

"Belangrijkste onderwerp nu is de afzet van mest. De kosten rijzen de pan uit met alle gevolgen van dien. Onze ambitie is dat grote en kleine mestverwerkingsinitiatieven de ruimte krijgen om hun capaciteit volledig te benutten of uit te breiden. Als we eerst maar eens alle capaciteit die er is volledig konden benutten. Gemeenten zijn hier aan zet."

Rein van As, regio Zuid-West

"Tot voor kort vreesden we AVP-besmette zwijnen. Inmiddels weten we dat wilde zwijnen ook ziekten zoals APP en mycoplasma kunnen overbrengen. In juni zit de POV bij het ministerie aan tafel met alle betrokkenen om dit probleem aan te kaarten en afspraken te maken over het beperken of voorkomen van de schade door wilde zwijnen. De discussie over de werking van bestaande luchtwassers en de mogelijke aanpassingen in de

Regeling Geurhinder en Veehouderij volgen we op de voet. Het resultaat van luchtwassers meten is prima zolang daarvoor een betrouwbare methode en meetprotocol worden gebruikt. Daar pleiten we voor. Een onderwerp dat in de steigers staat, is: meer inzicht krijgen in prijsvorming in de markt. De informatie die we nu ontvangen, is niet altijd betrouwbaar en zet ons als producenten op achterstand. Zélf de varkensprijs kunnen bepalen, dat is onze ambitie."

Wiebe in 't Hout, regio Noord

"In onze regio zijn we nog bezig de organisatie goed neer te zetten. Een nieuwe vergaderstructuur introduceren en een netwerk in de regio opbouwen, dat kost tijd. Een van de actiepunten is de samenwerking met LTO Noord vormgeven. Wat gaan we samen oppakken en hoe doen we dat? Inhoudelijke onderwerpen die op de agenda staan zijn ruimte voor mestverwerking en de aanpak van wilde zwijnen."

Arjan Pekkeriet

Actieplan geeft sector een boost

Bijna 24 miljoen euro, een substantieel bedrag aan EU-subsidie, is voor de varkenssector gereserveerd. De POV kreeg samen met de Rabobank en het ministerie van LNV de opdracht hiermee de vitalisering van de varkenshouderij een boost te geven. Daaruit zijn vijf regelingen ontstaan met de concrete focus op verbetering van omgevingskwaliteit, fosfaat-reductie, overkoepelend ketenkwiteitssysteem, ontwikkeling ketenconcepten en mestverwerking. Maart 2018 zijn vier regelingen beëindigd. Hier zetten we de ervaringen en resultaten op een rij.

'ROK heeft als aanjager gewerkt'

De familie Steenbreker in Wehl liep al langer te stoeien met de komst van hoogspanningskabels, een combinatie van 150 en 380 kV, pal boven hun varkensstallen. Flinkke investeringen zouden nodig zijn om de apparatuur in de huidige stallen te beschermen tegen onder andere het magnetische veld. TenneT zou hiervoor betalen, inclusief de waardedaling van het bedrijf en toekomstige extra kosten bij stalaanpassingen en bedrijfsuitbreiding. "Een vergunning voor verdere bedrijfsuitbreiding lag er. Maar we vroegen ons af welke ontwikkelingsmogelijkheden we werkelijk zouden hebben op deze plek", zegt Frank Steenbreker (41).

De varkenshouderij heeft 800.000 kg fosfaat gereduceerd in 2017

Daarnaast zag de gemeente hem liever vertrekken in verband met de geurhinder voor een nabijgelegen woonwijk en de ambities om natuur en recreatiemogelijkheden te realiseren in de Wehlse Broeklanden. "Onze deelname aan de ROK heeft als een aanjager gewerkt bij de gemeente Doetinchem en netbeheerder TenneT. Hiermee konden we de impasse doorbreken. Het bood ons de mogelijkheid het bedrijf goed te beëindigen; netbeheerder Tennet en de gemeente om hun plannen op deze locatie te realiseren." Met de pilot van de ROK (najaar 2017) zijn van 27 bedrijven in totaal 43.221 varkensrechten opgekocht. Daarmee was een bedrag van 8 miljoen euro gemoeid.

'Forse fosfaatreductie mag best beloond worden'

De regeling fosfaatreductie varkenshouderij kende een hoog aantal deelnemers: maar liefst 1.067 varkensbedrijven meldden zich aan in 2017. Arjan Pekkeriet, varkenshouder in Hellendoorn met 5.200 vleesvarkens (gemiddeld aanwezig), was een van hen. "We tekenden in zonder te weten of we voldoende fosfaat via het voer konden reduceren.

We verwachtten een goede kans van slagen. Belangrijk voor ons was dat de gezondheid en technische prestaties van de varkens op peil bleven." Pekkeriet heeft op zijn bedrijf in totaal meer dan 2.000 kilo fosfaat via het voerspoor gereduceerd. "De voordelen? We hebben lagere mestafzetkosten. De hogere prijs van het fosforarme voer is ruimschoots gecompenseerd door de vergoeding van de regeling. Per saldo kwamen we positief uit." De varkenshouderij blijft ruim onder het nationale fosfaatplafond onder andere doordat de varkenshouderij ruim 800.000 kg fosfaat heeft gereduceerd in 2017.

'We moeten ons vlees zo goed mogelijk verkopen'

Stephan Rientjes in Raalte is opgelucht dat er nu één ketenkwiteitssysteem is, het Holland Varken. "Ik heb het altijd vervelend gevonden dat er twee kwaliteitssystemen zijn. De varkenshouderij is een relatief kleine sector. Twee verschillende systemen om de kwaliteit te borgen, is moeilijk uit te leggen aan afnemers, zeker in het buitenland." Rientjes heeft een gesloten bedrijf met 900 zeugen. Hij levert zijn Welfare-vleesvarkens aan het Duitse Westfleisch. Uiteindelijk ligt de bacon van zijn varkens bij de Britse retailer Tesco. "De buitenlandse afnemers zijn belangrijk voor ons bedrijf én voor heel varkenshoudend Nederland. We moeten er alles aan doen om ons vlees zo goed mogelijk te verkopen. Daar hoort een eenduidig kwaliteitssysteem bij." Volgens Rientjes is het van belang dat nu ons Nederlandse varkensvlees in het buitenland wordt gepromoot. "Met het Holland Varken hebben we ook echt iets in handen om ons vlees te promoten." De Regeling Ketenkwiteitssysteem in het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij heeft geleid tot de introductie van KKS Holland Varken. Het is een normenkader waaraan de twee huidige kwaliteitssystemen, IKB Varken en IKB Nederland Varkens, voldoen. Inmiddels doet 80% van de Nederlandse varkenshouders mee.

'We verwachten dat we uiteindelijk een voorsprong hebben in de markt'

'Wij werken aan een voorsprong in de markt'

Wat doet de kwaliteit van het stalklimaat met de gezondheid en prestaties van varkens? Hiervoor heeft de leveranciersvereniging StarFarmers met medewerking van Vion en Bureau CAF een plan ingediend voor deelname aan de Regeling Ketenconcepten Varkenshouderij. "Heel concreet gaan we de kwaliteit van het stalklimaat continu meten en deze uitkomsten verbinden aan de slachtbevindingen en de dierdagdosering van het individuele bedrijf. En uiteindelijk hopen we hiervan te leren", zegt Jaap Kreuger, voorzitter van de vereniging van StarFarmers. "We willen meer vat krijgen op de slachtafwijkingen long, lever en pleurits. En we willen geen tweede keus antibiotica meer gebruiken." Inmiddels zijn 22 varkenshouders gestart met het meten van het stalklimaat per afdeling: temperatuur, luchtvochtigheid, CO₂, enzovoort. Daarvoor heeft de vereniging sensoren aangeschaft die in de stal kunnen worden opgehangen

en het klimaat in kaart brengen. Komt er iets uit? "Dat weten we nog niet. Het project is nog maar net begonnen. Eerst meten we een half jaar lang het stalklimaat. We moeten dat meten goed in de vingers hebben voordat we betrouwbare conclusies kunnen trekken. Pas dan kunnen we het klimaat optimaliseren en de data koppelen aan de slachtbevindingen. Wel verwachten we dat we met onze data uiteindelijk een voorsprong hebben in de markt en ons kunnen onderscheiden met gezondere dieren en betere arbeidsomstandigheden. Al met al is dat goed voor ons imago." Doel van de Regeling Ketenconcepten is de positie van varkenshouders in de keten verder te professionaliseren en te verstevigen. In totaal deden 19 samenwerkingsverbanden mee. Ieder samenwerkingsverband heeft binnen het beschikbare budget het eigen concept een flinke boost kunnen geven.

De Regeling Mestverwerking en verwaarding sluit in september 2018. De resultaten zijn daarna bekend.

Actieplan Vitalisering Varkenshouderij

De vijf genoemde regelingen maken onderdeel uit van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij. Het Actieplan is opgesteld door de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij. Deze coalitie bestaat oorspronkelijk uit de POV, Rabobank en het ministerie van LNV en is uitgebreid met Agrifirm, ForFarmers, Topigs-Norsvin en Vion Food. De coalitie wordt geleid door onafhankelijk voorzitter Uri Rosenthal.

Jaap Kreuger

Eric Douma

Jos Goebbels

POV en COV: samen komen we verder

Bij de ontwikkeling van ketenkwaliteitssysteem Holland Varken trekken de POV en de Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV) samen op. Gezamenlijk zijn ze de voorvechters van een nieuw kwaliteitssysteem dat het Nederlandse varkensvlees meer toegevoegde waarde gaat geven. Waarom werken deze organisaties samen en wat willen ze bereiken? Eric Douma, vice-voorzitter POV en Jos Goebbels, voorzitter COV, zijn aan het woord.

Samen komen we verder. De POV en COV zetten kennis, ondernemerschap en financiële middelen in om tot het beste ketenkwaliteitssysteem te komen. De samenwerking tussen de POV en COV is logisch; varkenshouders en slachterijen zijn van elkaar afhankelijk als het gaat om het tot waarde brengen van varkensvlees. "En inmiddels is de groep van stakeholders gegroeid. Een bewijs dat het Holland Varken als waardevol wordt gezien", zegt Douma.

'Het is bewijs dat het Holland Varken als waardevol wordt gezien'

Belangrijk onderdeel van het Holland Varken is de data die de schakels verzamelen. Data over genetica, voer, houderijsysteem, gezondheid en dierwelzijn, transport, keuringen, classificatie en bloedonderzoek. Deze data zijn enerzijds nodig om mogelijke problemen snel op te lossen en de productie verder te optimaliseren. Anderzijds voegen deze data iets toe aan het product en hebben daarom meerwaarde voor de eindafnemer. "Ons einddoel is een varkensketen die voor de Nederlandse, maar ook voor de Europese en wereldmarkt concurrerend is", zegt Goebbels. "Plus dat het een keten is waar de opbrengsten die worden gerealiseerd evenwichtig worden verdeeld in de keten", vult Douma aan. "En data vervullen daarin een belangrijke rol."

De POV heeft in de samenwerking de collectieve middelen vanuit de EU ingebracht. Om het Holland Varken een flinke duw in de rug te geven en echt van de grond te krijgen, ontvangen deelnemende varkenshouders een bijdrage op de certificeringskosten. Zo'n 80% van de varkenshouders doet mee. De COV werkt samen met de POV aan het opstellen van eisen, financiert ook mee aan het onderzoek in de varkenssector en zorgt dat de slachterijen ook steeds weer, daar waar nodig, aan (nieuwe) eisen voldoen. Dit alles om ervoor te zorgen dat de kwaliteit in de hele keten is geborgd.

POV Het Varkensgeluid

Het ledenmagazine van Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV)

Redactie
info@pov.nl
Postbus 240
8000 AE Zwolle
Ontwerp Imagro
Drukwerk Weemen
Foto's Imagro | Studio38c | POV

POV Het varkensgeluid, is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.
www.pov.nl